

Monumentnummer*: 524525

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 december 2006
Kadaster deel/nr 82994/40

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wassenaar	F			9635
Wassenaar	F			9634

Omschrijving**

Inleiding complexonderdeel 4

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorend bij de historische buitenplaats 'Ivicke' bestaat uit een landschappelijk park en een formele tuin. Het park in Vroeg-Landschappelijke stijl uit omstreeks 1775-1780 met latere aanpassingen omstreeks 1854 in Late Landschapsstijl, kreeg zijn huidige vorm en begrenzing in 1912 door afsplitsing van de voormalige buitenplaats Backershagen. Als onderdeel van de buitenplaats Backershagen werd h tezamen met het terrein van de Wiltzang en Hartenkamp omstreeks 1775-1780 veranderd in een schilderachtig Engels landschapspark met hertenkamp, vinkenbaan, een gedeelte met grillige vijverpartijen, kunstmatige duinruggen, een mosheuvel, hermitage en een theekeupel op een verhoging. Mogelijk was J.G. Michael, schoonvader van J.D. Zocher sr., verantwoordelijk voor de aanleg. Nadat Backershagen in 1846 in het bezit was gekomen van prins Frederik heeft de Duitse landschapsarchitect C.E.A. Petzold ondermeer een 'Umfahrungsweg' aangelegd langs de diverse landgoederen van de prins. Deze weg, waardoor een eenheid is gecreëerd tussen de verschillende landgoederen, liep met een bocht over Ivicke en ging langs een aldaar gelegen, inmiddels verdwenen boerderij. Deze weg is bij de afsplitsing van Backershagen in 1912 doorsneden door de tegenwoordige Rust en Vreugdlaan, welke nu de noord-oostelijke begrenzing van Ivicke is. Omstreeks 1913-1914 is voor het huidige landhuis, in aansluiting op de toen gangbare Gemengde tuinstijl een formele tuin aangelegd, die een vrij besloten karakter heeft en in hoofdvorm nog goed herkenbaar.

Het zwembad ten zuidwesten van het huis is omstreeks 1960 tot stand gekomen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vijver achter het voormalige koetshuis (Rust en Vreugdlaan 7) en de zeer hoge duinrug aan de noordwestzijde van deze vijver zijn in 1991 gecreëerd en horen niet bij de historische, vroeg-landschappelijke parkaanleg; hetzelfde geldt voor de aanleg van de voortuin.

Omschrijving

Relatief besloten vroeg landschappelijke parkaanleg, is oorspronkelijk de zuid-westelijke begrenzing van Backershagen, hetgeen blijkt uit de begrenzing in de vorm van (vaar)sloten en kunstmatige duinruggen langs de Rijksstraatweg en de Menkenlaan. De diverse boomgroepen op en langs de duinruggen, bestaan overwegend uit eiken- en beukenbomen, waaronder enkele zeer oude exemplaren. Daarnaast ondermeer diverse rododendrons, taxus,- en hulstbomen. Rondom een ruime weide is binnen het geaccidenteerd terrein met kunstmatige duinruggen langs de oost-zuid- en westzijde een dubbele duinrug herkenbaar, deels geflankeerd door monumentale loofbomen, met daartussen een onverhard wandelpad. Deze is onderdeel van de oorspronkelijk laat-18de eeuwse aanleg en komt ondermeer voor op een topografische kaart uit 1888. Op de grote open binnenruimte, die op de kadastrale minuut van 1822 omschreven wordt als bouwland, staat een monumentale rode beuk (*fagus*) als solitair. Langs de randen staan tevens diverse andere monumentale loofbomen, waaronder een eikenboom en een treurbeuk. De open ruimte wordt aan de noordoosten afgesloten door loofbomen die op regelmatige afstand van elkaar staan. Deze vormen de noord-oostelijke begrenzend van een pad, aan andere zijde begrensd wordt door een duinrug. Dit pad, dat onderdeel is van de zogenaamde 'Umfahrungsweg' langs de landgoederen van prins Frederik, heeft aan de westzijde aangesloten op het nog bestaande pad bij de dienstwoning van Eikenhorst en oostzijde richting Backershagen. In de kromming van dit pad ligt, begrensd door een dubbele duinrug, ten noordoosten ervan een komvormige waterpartij, die een restant is van de smalle en langgerekte Y-vormige waterpartij (behorend bij de laat-18de eeuwse aanleg), die nu deels ten noordoosten van de Rust en Vreugdlaan ligt en uitkomt op een (vaar)sloot langs de Rijksstraatweg. Ten noordwesten van het landhuis is het open karakter van een weide gehandhaafd. Rondom het huis is de structuur van de formele tuinaanleg uit omstreeks 1913-1914 herkenbaar. Ze bestaat ondermeer uit met licht gekleurde machinale steen bestrachte paden en terrassen. Aan de voorzijde van het huis (zuidoosten) bevindt zich een vierkant voorplein met aan de noordwestzijde een gemetselde keermuur met lagere zijmuurtjes van mondsteen. Hierbinnen is een geometrisch patroon met buxushaagjes geplant en grasstroken. In het verlengde van de voorgevel bevindt zich een decoratief vormgegeven smeedijzeren hekwerk, dat - onderbroken door een toegangshek - zigzaggend/meanderend het formele tuingedeelte begrensd. Tegen het hekwerk zijn leilinden geplaatst. De einden van het hekwerk wordt geaccentueerd een dwarsas met aan het eind gemarkeerd worden door magnolia's. De oprijlaan komt met een bocht uit op de hoofdas van het voorplein. Langs de oprijlaan en op het voorplein staan verschillende historiserende ijzeren lantaarnpalen uit de bouwtijd van het huis.

Aan de achterzijde van het huis aan het einde van de terrassen loopt in zuid-westelijke richting een dwarspad, dat uitkomt nabij een zwembad. Dit heeft een rechthoekige vorm met aan de zuid-oostzijde een spiegelboogvormige afsluiting.

Waardering

De historische tuin- en parkaanel is van algemeen belang vanwege de cultuur- en tuinhistorisch waarde

- als onderdeel van de historische buitenplaats Backershagen waarvan de structuur nog goed herkenbaar is.

- als onderdeel van een waardevolle en omvangrijke landgoederenzone aan weerszijden van de Rijksstraatweg;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als karakteristiek voorbeeld van een laat-18de-eeuwse Vroeg-Landschappelijke tuinaanleg, welke vermoedelijke is ontworpen door J.G. Michael met aanpassingen van C.E.A. Petzold omstreeks het midden van de 19de eeuw.

- als onderdeel van het oeuvre van de tuinarchitecten J.G. Michael en C.E.A. Petzold.

- als voorbeeld van de Gemengde Tuinstijl uit het begin van de 20ste eeuw.

De hoofdstructuur van de park- en tuinaanleg uit de verschillende perioden is nog steeds goed herkenbaar.

De park- en tuinaanleg heeft landschappelijke en situationele waarde vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met de overige complexonderdelen van de buitenplaats Ivicke.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Straatmeubilair

Functie

Historische aanleg

Lantaarnpaal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument